

# OBSAH

|                   |   |
|-------------------|---|
| Předmluva .. .. . | 7 |
|-------------------|---|

## ODDÍL PRVNÍ

|                 |                                                                 |    |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------|----|
| <i>Hlava 1.</i> | Předmět, úkoly a význam soudního lékařství .. .. .              | 9  |
| <i>Hlava 2.</i> | K dějinám soudního lékařství .. .. .                            | 12 |
|                 | Soudní lékařství v předrevolučním Rusku .. .. .                 | 16 |
|                 | Soudní lékařství v sovětském státě .. .. .                      | 28 |
| <i>Hlava 3.</i> | Soudně lékařská expertisa .. .. .                               | 34 |
|                 | Organisace soudně lékařské expertisy .. .. .                    | 36 |
|                 | Soudně lékařská expertisa při vyšetřování a před soudem .. .. . | 39 |
|                 | Odpovědnost soudně lékařského znalce .. .. .                    | 40 |

## ODDÍL DRUHÝ

|                 |                                                |    |
|-----------------|------------------------------------------------|----|
| <i>Hlava 4.</i> | Umírání a smrt .. .. .                         | 42 |
| <i>Hlava 5.</i> | Mrtvolné (posmrtné) jevy .. .. .               | 50 |
|                 | Posmrtná ztuhlost (rigor mortis) .. .. .       | 50 |
|                 | Posmrtné skvrny (livores) .. .. .              | 53 |
|                 | Chladnutí mrtvol .. .. .                       | 58 |
| <i>Hlava 6.</i> | Hniloba .. .. .                                | 60 |
|                 | Hnití mrtvol .. .. .                           | 61 |
|                 | Rozpad mrtvol .. .. .                          | 69 |
|                 | Uchování mrtvol .. .. .                        | 71 |
|                 | Mumifikace mrtvol .. .. .                      | 71 |
|                 | Zmýdlovatění (saponifikace, adipocire) .. .. . | 72 |

## ODDÍL TŘETÍ

|                 |                                                                                            |    |
|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Hlava 7.</i> | Klasifikace smrti v soudním lékařství .. .. .                                              | 74 |
| <i>Hlava 8.</i> | Smrt, u níž je podezření z násilí .. .. .                                                  | 76 |
|                 | Náhlá smrt .. .. .                                                                         | 77 |
|                 | Choroby s převážnou lokalisací chorobných změn v srdci a cévách .. .. .                    | 78 |
|                 | Choroby s převážnou lokalisací pathomorfologických změn v systému dýchacích orgánů .. .. . | 83 |
|                 | Choroby s převážnou lokalisací pathomorfologických změn v trávicím traktu .. .. .          | 84 |
|                 | Choroby s převážnou lokalisací pathomorfologických změn v urogenitálním systému .. .. .    | 88 |

|                                                                                              |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Choroby s převážnou lokalizací pathomorfologických změn v centrální nervové soustavě .. .. . | 89 |
| Choroby s převážnou lokalizací pathomorfologických změn ve žlázách s vnitřní sekrecí .. .. . | 91 |
| Náhlá smrt při infekčních chorobách .. .. .                                                  | 92 |

## ODDÍL ČTVRTÝ

|                                                                                                |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Hlava 9. Poranění .. .. .</b>                                                               | <b>97</b>  |
| Právní klasifikace ublížení na těle .. .. .                                                    | 100        |
| Ublížení na těle nezpůsobující smrt .. .. .                                                    | 107        |
| <b>Hlava 10. Nauka o ublíženích na těle v soudním lékařství .. .. .</b>                        | <b>111</b> |
| Ublížení na těle způsobená fyzikálními faktory .. .. .                                         | 112        |
| Mechanická poranění .. .. .                                                                    | 112        |
| <b>Hlava 11. Poranění tupou zbraní .. .. .</b>                                                 | <b>114</b> |
| Druhy poranění tupou zbraní .. .. .                                                            | 117        |
| Primární poranění .. .. .                                                                      | 117        |
| Oděrky (excoriationes) .. .. .                                                                 | 117        |
| Krevní podlitiny (ekchymoses) .. .. .                                                          | 122        |
| Rány (vulnera) .. .. .                                                                         | 129        |
| Poranění kostí .. .. .                                                                         | 134        |
| <i>Poranění lebních kostí .. .. .</i>                                                          | <i>135</i> |
| Vymknutí a vykloubení (luxationes et distorsiones) .. .. .                                     | 141        |
| Poranění vnitřních orgánů .. .. .                                                              | 141        |
| Funkční poranění tupou zbraní .. .. .                                                          | 146        |
| Šok .. .. .                                                                                    | 146        |
| <b>Hlava 12. Poranění ostrou zbraní .. .. .</b>                                                | <b>155</b> |
| <b>Hlava 13. Střelná poranění .. .. .</b>                                                      | <b>167</b> |
| Ruční střelné zbraně .. .. .                                                                   | 167        |
| Krátkohlavňová ruční střelná zbraň .. .. .                                                     | 168        |
| Střelení .. .. .                                                                               | 173        |
| Střelná poranění střelou z větší vzdálenosti .. .. .                                           | 173        |
| Přesná zjištění vzdálenosti při střelení z větší dálky .. .. .                                 | 175        |
| Průstřely z větší vzdálenosti .. .. .                                                          | 176        |
| Rozměry vstřelu .. .. .                                                                        | 177        |
| Okraje vstřelu .. .. .                                                                         | 178        |
| Vstřely u živých lidí .. .. .                                                                  | 180        |
| Střelný kanál (průstřel, důcej) .. .. .                                                        | 182        |
| Výstřel .. .. .                                                                                | 186        |
| Vstřel a výstřel .. .. .                                                                       | 190        |
| Zástřely z větší vzdálenosti .. .. .                                                           | 190        |
| Vstřel .. .. .                                                                                 | 191        |
| Střelná poranění z malé vzdálenosti .. .. .                                                    | 193        |
| <i>Střelení z bezprostřední blízkosti (přiložením zbraně) .. .. .</i>                          | <i>204</i> |
| Otisky .. .. .                                                                                 | 208        |
| Poranění některých částí těla střelením z bezprostřední blízkosti (z přiložené zbraně) .. .. . | 210        |
| Poranění brokovnicemi .. .. .                                                                  | 211        |
| <i>Přibližné schema vzdálenosti .. .. .</i>                                                    | <i>212</i> |
| Poranění při střelení slepým nábojem .. .. .                                                   | 214        |
| <i>Náhodná poranění .. .. .</i>                                                                | <i>215</i> |
| Střelná poranění pokrytých částí těla a poškození oděvu .. .. .                                | 215        |
| Úkoly vyšetřování střelných poranění .. .. .                                                   | 217        |

|                                                                                                        |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 14. Poranění vzniklá za živa a po smrti</b> .. .. .                                           | 221 |
| I. Náhodná poranění vzniklá po smrti .. .. .                                                           | 222 |
| II. Poranění, způsobená pachatelem po smrti jeho obětí .. .. .                                         | 223 |
| III. Posmrtná poranění způsobená zvířaty .. .. .                                                       | 224 |
| IV. Posmrtná poranění vznikající v souvislosti se zvláštnostmi situace,<br>za níž nastala smrt .. .. . | 225 |
| Rozpoznávání, zda mechanická poranění vznikla za živa .. .. .                                          | 226 |
| Příčina a genese smrti při mechanických poraněních .. .. .                                             | 233 |
| Mechanická poranění anatomická .. .. .                                                                 | 233 |
| <i>Funkční mechanická poranění</i> .. .. .                                                             | 237 |
| Anatomická poranění, při nichž smrt nastává následkem komplikací .. .. .                               | 237 |

## ODDÍL PÁTÝ

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 15. Mechanická asfyxie</b> .. .. .                                              | 240 |
| Jevy při mechanické asfyxii za živa .. .. .                                              | 241 |
| Změny na mrtvole .. .. .                                                                 | 243 |
| <i>Vnitřní vyšetření</i> .. .. .                                                         | 243 |
| Mechanická asfyxie typu strangulace neboli udušení vzniklé smáčknu-<br>tím hrdla .. .. . | 247 |
| <i>Oběšení</i> .. .. .                                                                   | 247 |
| Genese smrti při oběšení .. .. .                                                         | 250 |
| Rozpoznávání .. .. .                                                                     | 251 |
| <i>Uškrcení</i> .. .. .                                                                  | 256 |
| <i>Zardoušení</i> .. .. .                                                                | 259 |
| <i>Zadušení</i> .. .. .                                                                  | 260 |
| <i>Utopení</i> .. .. .                                                                   | 264 |

## ODDÍL ŠESTÝ

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 16. Poranění způsobená vysokou a nízkou teplotou</b> .. .. .     | 273 |
| Poranění a smrt způsobené vysokou teplotou .. .. .                        | 273 |
| <i>Místní poranění způsobená vysokou teplotou neboli popálení</i> .. .. . | 274 |
| Expertisa mrtvol nalezených na spáleništi .. .. .                         | 278 |
| Poranění a smrt způsobené nízkou teplotou .. .. .                         | 282 |

## ODDÍL SEDMÝ

|                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 17. Poranění a smrt způsobené elektrinou</b> .. .. . | 287 |
| Mechanismus smrti při poranění elektrickým proudem .. .. .    | 294 |
| Rozpoznávání poranění elektrickým proudem .. .. .             | 295 |
| Poranění a smrt způsobené bleskem .. .. .                     | 296 |

## ODDÍL OSMÝ

|                                                      |     |
|------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 18. Poranění chemickými faktory</b> .. .. . | 299 |
| Místní poranění chemickými látkami .. .. .           | 299 |
| Otravy .. .. .                                       | 301 |
| Klasifikace otrav .. .. .                            | 315 |

|                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Jedy skupiny A</i> .. .. .                                      | 315 |
| <i>Jedy skupiny B</i> .. .. .                                      | 320 |
| Nervové jedy .. .. .                                               | 330 |
| Narkotika tukové řady a jejich deriváty .. .. .                    | 332 |
| Alkohol a jeho surogáty .. .. .                                    | 332 |
| Narkotika tukové řady ve sloučeninách s halovými prvky .. .. .     | 339 |
| Deriváty ethylalkoholu .. .. .                                     | 339 |
| Uspávací jedy .. .. .                                              | 341 |
| Alkaloidy .. .. .                                                  | 341 |
| <i>Alkaloidy paralyzující centrální nervovou soustavu</i> .. .. .  | 342 |
| Jedy převážně dráždiví centrální nervovou soustavu .. .. .         | 344 |
| Křečové jedy .. .. .                                               | 345 |
| Jedy působící převážně na periferní části nervové soustavy .. .. . | 346 |
| <b>Hlava 19. Otravy potravou</b> .. .. .                           | 347 |
| <i>Otravy jedovatými rostlinami</i> .. .. .                        | 347 |
| Otravy běžnými potravinami .. .. .                                 | 350 |

## ODDÍL DEVÁTÝ

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 20. Ublížení biologickými a psychickými faktory</b> .. .. . | 356 |
| Ublížení psychickými faktory .. .. .                                 | 358 |

## ODDÍL DESÁTÝ

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 21. Expertisa mrtvol</b> .. .. .                                                | 361 |
| Primární ohledání mrtvol .. .. .                                                         | 361 |
| <i>Význam primárního ohledání</i> .. .. .                                                |     |
| Soudně lékařská pitva mrtvol .. .. .                                                     | 375 |
| <i>Nález (popisná část)</i> .. .. .                                                      | 377 |
| Vnější vyšetření .. .. .                                                                 | 377 |
| Vnitřní vyšetření .. .. .                                                                | 378 |
| <i>Vypracování posudku</i> .. .. .                                                       | 382 |
| <i>Další otázky zodpovídané v posudku</i> .. .. .                                        | 389 |
| <i>Posudek při přirozené smrti</i> .. .. .                                               | 390 |
| <i>Posudek při násilné smrti</i> .. .. .                                                 | 391 |
| <i>Obecné požadavky kladené na text a formulaci thesei uvedených v „posudku“</i> .. .. . | 407 |
| <b>Hlava 22. Identifikace mrtvol</b> .. .. .                                             | 410 |
| Pitva mrtvol neznámých .. .. .                                                           | 410 |

## ODDÍL JEDENÁCTÝ

|                                                |     |
|------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 23. Expertisa živých osob</b> .. .. . | 420 |
| Soudně lékařské vysvědčení .. .. .             | 421 |
| Expertisa stupně ublížení na těle .. .. .      | 421 |
| Poranění hlavy .. .. .                         | 422 |
| Poranění mozku .. .. .                         | 426 |
| <i>Anatomická poranění mozku</i> .. .. .       | 426 |
| <i>Funkční poranění mozku</i> .. .. .          | 427 |
| Poranění krku .. .. .                          | 428 |
| Poranění hrudníku .. .. .                      | 428 |
| Poranění břicha .. .. .                        | 431 |

|                  |                                                                                                           |     |
|------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                  | <i>Rány pronikající (penetrující) do břišní dutiny</i> .. .. .                                            | 431 |
|                  | Poranění pohlavních orgánů .. .. .                                                                        | 432 |
|                  | Poranění páteře a pánve .. .. .                                                                           | 432 |
|                  | Poranění končetin .. .. .                                                                                 | 434 |
| <b>Hlava 24.</b> | <b>Expertisa pro zjištění pracovní způsobilosti. Prohlídka těla osoby poháněné k odpovědnosti</b> .. .. . | 435 |
| <b>Hlava 25.</b> | <b>Expertisa při simulování chorob a poranění, která nezpůsobují smrt</b> .. .. .                         | 440 |
|                  | Roztřídění trestných simulací .. .. .                                                                     | 441 |
|                  | <i>Simulace ve formě předstírání</i> .. .. .                                                              | 442 |
|                  | Předstírané choroby .. .. .                                                                               | 442 |
|                  | Předstíraná porucha funkcí hlavních smyslových orgánů .. .. .                                             | 443 |
|                  | Předstírání jednotlivých příznaků choroby .. .. .                                                         | 443 |
|                  | Simulace se sebeporaněním .. .. .                                                                         | 444 |
|                  | <i>Při sestavování anamnesy</i> .. .. .                                                                   | 444 |
|                  | <i>Při objektivním vyšetřování</i> .. .. .                                                                | 445 |
|                  | Sebezmrzačení s použitím tupého předmětu nebo předmětu působícího jako tupý předmět .. .. .               | 446 |
|                  | Sebezmrzačení s použitím ostré zbraně .. .. .                                                             | 446 |
|                  | Sebezmrzačení stělnou zbraní .. .. .                                                                      | 447 |
|                  | Vyšetřování věcných důkazů .. .. .                                                                        | 451 |

## ODDÍL DVANÁCTÝ

|                  |                                                                 |     |
|------------------|-----------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 26.</b> | <b>Expertisa v otázkách pohlaví a pohlavních funkcí</b> .. .. . | 459 |
|                  | Expertisa pro zjištění pohlaví .. .. .                          | 460 |
|                  | Smilné trestné činy .. .. .                                     | 461 |
|                  | Pohlavní dospělost .. .. .                                      | 462 |
|                  | Znásilnění .. .. .                                              | 464 |
|                  | <i>Expertisa pro zjištění faktů soulože</i> .. .. .             | 465 |
|                  | <i>Panství a jeho příznaky</i> .. .. .                          | 466 |
|                  | Zjištění faktů soulože u žen žijících pohlavním životem .. .. . | 471 |
|                  | Zjištění faktů použití násilí při souloži .. .. .               | 473 |
|                  | <i>Znásilnění se zneužitím bezbrannosti</i> .. .. .             | 474 |
|                  | Expertisa pohlavní schopnosti muže .. .. .                      | 476 |
|                  | Expertisa při sporném otcovství a mateřství .. .. .             | 477 |
|                  | Expertisa při potratu .. .. .                                   | 478 |
|                  | <i>Trestný potrat za účelem přerušení těhotenství</i> .. .. .   | 478 |
|                  | <i>Potrat spojený s poraněním těhotné ženy</i> .. .. .          | 486 |
|                  | Expertisa těhotenství a prodělaného porodu .. .. .              | 486 |
|                  | Nevědomé těhotenství .. .. .                                    | 490 |
|                  | Expertisa prodělaného porodu .. .. .                            | 491 |

## ODDÍL TRINÁCTÝ

|                  |                                                                     |     |
|------------------|---------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Hlava 27.</b> | <b>Vyšetřování mrtvol novorozenců</b> .. .. .                       | 493 |
|                  | Expertisa při vraždě dítěte .. .. .                                 | 495 |
|                  | <i>Vyšetření mrtvolky novorozence dítěte</i> .. .. .                | 495 |
|                  | <i>Plicní zkouška neboli zkouška Galenova</i> .. .. .               | 501 |
|                  | <i>Gastrointestinální zkouška neboli zkouška Breslauova</i> .. .. . | 506 |
|                  | <i>Vzájemný vztah plicní a gastrointestinální zkoušky</i> .. .. .   | 507 |
|                  | Mechanická asfyxie .. .. .                                          | 514 |
|                  | Mechanické trauma .. .. .                                           | 516 |

## ODDÍL ČTRNÁCTÝ

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Hlava 28. Zkoumání věcných důkazů</i> .. .. .                          | 518 |
| Soudně lékařské laboratoře .. .. .                                        | 519 |
| <i>Shromažďování, odebírání, balení a zasilání věcných důkazů</i> .. .. . | 520 |
| Hlavní úsek zkoumání věcných důkazů .. .. .                               | 520 |
| <i>Vyšetřování krve</i> .. .. .                                           | 520 |
| Zkoumání stop krve v laboratoři .. .. .                                   | 521 |
| Zjištění krve ve skvrnách .. .. .                                         | 521 |
| <i>Zkoušky pro zjištění nálezu krve</i> .. .. .                           | 523 |
| <i>Zjištění, z kterého místa těla krev pochází</i> .. .. .                | 526 |
| <i>Zjištění typů a skupin krve</i> .. .. .                                | 526 |
| <i>Zjištění stáří krevních skvrn</i> .. .. .                              | 532 |
| Vyšetřování semene a semenných skvrn .. .. .                              | 533 |
| Vyšetřování vlasů .. .. .                                                 | 534 |

## ODDÍL PATNÁCTÝ

|                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Hlava 29. Práva, povinnosti a odpovědnost zdravotnického personálu</i> .. .. . | 538 |
| Odpovědnost lékaře .. .. .                                                        | 540 |

## ODDÍL ŠESTNÁCTÝ (PŘÍLOHY)

|                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Hlava 30. Primární ohledání mrtvolý na místě samém</i> .. .. . | 552 |
| I. Protokol o soudně lékařské pitvě .. .. .                       | 553 |
| II. Protokol o ohledání těla .. .. .                              | 559 |
| III. Určení výšky .. .. .                                         | 560 |
| <i>Věcný rejstřík</i> .. .. .                                     | 565 |